

voorwaarden. Oudere stadia worden bestreden met behulp van branden en zuigen. Feromoonvallen zijn niet toegelaten om te worden ingezet als bestrijdingsmethode, maar kunnen dienen als waarnemingsmethode voor de inschatting van de hoeveelheid vlinders. Wanneer bepaalde bestrijdingsmaatregelen worden uitgevoerd, dient men er voor te zorgen, dat het personeel de nodige persoonlijke beschermingsmaatregelen in acht neemt, zoals het dragen van beschermende kleding en gelaatsmaskers ter bescherming van ogen en luchtwegen.

Meer informatie over beheersingsmethoden en persoonlijke beschermingsmaatregelen is te vinden in de Leidraad Beheersing Eikenprocessierups. Deze staat op de website www.minlnv.nl/eikenprocessierups.

Overlast en gezondheidsrisico's

Mens en dier kunnen op allerlei manieren in aanraking komen met de brandharen, rechtstreeks door verwaaiing of indirect door contact met bermen onder eikenbomen en/of aangrenzende gazons of weilanden. Bij contact met de huid kunnen de brandharen rode uitslag, jeuk en irritatie geven. Wanneer de haren in de ogen komen, kunnen ze een jeukend en branderig gevoel geven, terwijl bij inademing van de haren irritaties en ontstekingen kunnen ontstaan van het slijmvlies van de neus, keel en luchtwegen. Vermijd daarom elk contact met de rups(restanten) en nesten.

Neem bij ernstige klachten altijd contact op met uw huisarts of met de GGD in uw omgeving. Voor medische vragen kunt u terecht bij Bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland (telefoonnummer 0900-3686868) of bij de GGD in uw regio.

Meer informatie

Algemeen	www.minlnv.nl/eikenprocessierups
Beheersing	Plantenziektenkundige Dienst 0317-496805 of pd.info@minlnv.nl
Gezondheid	Centrum Gezondheid, Milieu en Veiligheid (RIVM) en de GGD'en Brabant/-Zeeland 0900-3686868
Meldingen	www.natuurkalender.nl

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Eikenprocessierups: een plaag voor burgers en gemeenten

Sinds 1990 vormt de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea Linnaeus*) in een toenemend deel van Nederland een jaarlijks terugkerend probleem. Van mei tot in juli kan men de eikenprocessierups in processieachtige colonnes of dicht op elkaar gepakt in spinselnesten op eikenbomen aantreffen. Gedurende deze periode verspreidt de rups brandharen die bij mensen, huisdieren en vee ernstige irritaties van huid, ogen en luchtwegen kunnen geven. Deze brandharen kunnen tevens op een later tijdstip vrijkomen uit de nesten van spinselraden waarin de rupsen zich tot vlinder verpoppen. Eikenbomen kunnen schade oplopen door vraat van de rupsen. Vanwege de toenemende problematiek is een landelijke Expertwerkgroep Eikenprocessierups opgericht onder voorzitterschap van de Plantenziektenkundige Dienst.

De Expertgroep Eikenprocessierups

In de Expertgroep Eikenprocessierups werken rijksdiensten, provincies, de GGD, gemeenten en kennisinstellingen samen aan de landelijke beheersing van de eikenprocessierups. Er is een Aanspreekpunt Eikenprocessierups ingesteld bij de Plantenziektenkundige Dienst voor vragen van instanties en de kennisopbouw en uitwisseling over beheersmethoden binnen het kader van de Expertgroep. Het Centrum Gezondheid, Milieu en Veiligheid van het RIVM in samenwerking met de GGD's Brabant/Zeeland leveren kennis over de gezondheidsrisico's van de eikenprocessierups en adviseren bij gezondheidsklachten. Wageningen Universiteit, Alterra en de Natuurkalender onderzoeken de verspreiding en de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups in Nederland.

Verspreiding

In de jaren negentig veroorzaakte de eikenprocessierups vooral in delen van de provincies Noord-Brabant en Limburg overlast. De laatste jaren heeft de rups zich steeds verder verspreid over Nederland. Op dit moment heeft meer dan 50 % van de gemeenten in Nederland te maken met de aanwezigheid van de eikenprocessierups. Alleen in de noordelijke provincies is hij nog niet waargenomen. Verwacht wordt dat na verloop van tijd eiken in geheel Nederland door de eikenprocessierups worden gekoloniseerd.

Melding van waarnemingen

Vanwege de mogelijkheid in een vroegtijdig stadium beheersmaatregelen te nemen om overlast van eikenprocessierups te voorkomen, is het belangrijk waarnemingen van de aanwezigheid van rupsen of nesten op eikenbomen vanaf het begin van het seizoen door te geven. U kunt bijdragen aan de landelijke aanpak door uw meldingen door te geven aan de Natuurkalender (www.natuurkalender.nl). Voor instanties als gemeenten, is het van belang deze waarnemingen zelf actief uit te voeren en een meldpunt voor waarnemingen van burgers binnen de gemeente in te richten. Om een indruk te krijgen over de verdere verspreiding en plaagdruk van de eikenprocessierups over Nederland in het afgelopen seizoen zal door de Plantenziektenkundige

Dienst ieder jaar via een enquête bij gemeenten informatie verzameld worden. Op basis van deze informatie kan de trend in verspreiding en plaagdruk worden bepaald.

Beheersing

Indien sprake is van overlast door de eikenprocessierups, is de beheerder van het perceel of de weg, waar besmette bomen staan, verantwoordelijk voor de bestrijding van deze overlast en voor het waarschuwen van het publiek hiertegen. Gemeenten (stedelijk groen), provincies of Rijkswaterstaat (laanbomen langs provinciale wegen en rijkswegen) zijn beheerders, maar ook organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en particulieren. Zij kunnen beheersmaatregelen zelf uitvoeren of daarvoor externe bedrijven inhuren. Aan de hand van de overlast van het voorgaande jaar, de weersomstandigheden en waarnemingen van de jonge rupsen, kan besloten worden tot vroegtijdige maatregelen, met name bestrijding van het eerste tot en met het derde rupsstadium met biologische middelen op basis van de bacterie *Bacillus thuringiensis*. Bespuitingen toegepast op rupsen in latere stadia zijn niet meer effectief. Toepassing van deze methode kan alleen plaatsvinden onder bepaalde

